

———— Met korting op de leges houden gemeenten inwoners een wortel voor: wie duurzaam bouwt of verbouwt hoeft minder voor de omgevingsvergunning te betalen. Maar hoe die wortel er uitziet, verschilt nogal. En ook het succes ervan.

PRIKKEL OM BURGER TOT DUURZAAMHEID TE BEWEGEN

LAGERE LEGES ALS GROENE VERLEIDER

‘Op dit moment is één aanvraag voor groene leges in behandeling’

Neem Houten, dat heel klein is begonnen. Houten geeft sinds dit jaar en alleen voor particulieren vrijstelling van leges voor twee maatregelen: zonnepanelen op gevels en een bestaande woning ombouwen naar een nul-op-de-meter. Waarom juist die twee? ‘We hebben gekeken naar wat er bij komt kijken als je je huis wilt verduurzamen. Een heleboel maatregelen kun je prima uitvoeren zonder vergunning, maar deze twee maatregelen kunnen niet zonder’, zo motiveert programmamanager duurzaamheid Bregje Tettelaar de keuze. Nieuwbouw valt buiten de boot voor korting. ‘Bij nieuwbouw kun je vaak in het ontwerp al behoorlijk goed rekening houden met alles wat daar voor nodig is’, zegt ze. ‘Daar zit momenteel minder toegevoegde waarde.’ En hoe pakt dat uit? ‘We hebben tot nu toe één aanvraag van een inwoner die zonnepanelen wilde realiseren op de gevel. Het ging om leges van 390,50 euro’, aldus Tettelaar. Voor legeskorting voor een nul-op-de-meterwoning heeft zich nog niemand gemeld. ‘Dat is met name bedoeld als je de muren aan de buitenkant zodanig isoleert dat je over de rooilijnen van het bestemmingsplan heengaat, daar is een vergunning voor nodig.’ Met een bereik van één aanvrager zou je kunnen zeggen dat de legeskorting niet werkt. ‘Dat vind ik een te snelle conclusie’, reageert Tettelaar. ‘We zijn hier net een paar maanden mee bezig. Volgend jaar gaan we de balans opmaken.’

VOLLE BREEDTE

Heel anders werkt het in Enschede, qua groene leges pionier van het eerste uur. In 2016, het eerste jaar dat Enschede legeskorting gaf voor duurzame aanvragen, liep het prompt storm. Enschede mikte dan ook breed, op alle doelgroepen en alle type maatregelen. ‘Enschede heeft een breed duurzaamheidsbeleid en dat gaat niet alleen over energie, maar ook over biodiversiteit, klimaatadaptatie, circulaire economie’, legt omgevingsmanager Gerdy Walgemoet uit. ‘Het oorspronkelijke idee was: als je een breed duurzaamheidsbeleid hebt, dan moet je groene leges in de volle breedte inzetten. Niet alleen energie, maar ook de combinatie energie en groene daken, hergebruik van materialen. We wilden experimenteren met die

regeling en kijken waar we met het minste geld het meeste effect sorteren.’

De Twentse gemeente moest in 2016 uiteindelijk 870.000 euro bijleggen voor de legeskorting, waar het budget aanvankelijk 200.000 euro bedroeg. Walgemoet: ‘We hebben gezegd: we starten gewoon met dat bedrag en als het een succes is uit duurzaamheids oogpunt is wellicht de bereidheid groter om extra geld te investeren. Dat is wel steeds ons zorgpunt geweest. Andere gemeenten zou ik adviseren: regel je financiën goed, want dan krijg je ook geen discussie over het geld en staat je duurzaamheidsdoel voorop.’

Door de stormloop op de korting, vooral op basis van energiezuinig bouwen, besloot Enschede in de loop van het jaar de regeling te sluiten voor woningcorporaties. ‘Die zijn er uitgevallen want die slokten een groot deel van het budget op. Die bouwen meteen met dertig of vijftig woningen’, verklaart de omgevingsmanager. Bovendien was de korting voor corporaties minder nodig. ‘Corporaties hebben ook een eigen verplichting om duurzaamheid door te voeren en kunnen gebruik maken van andere financiële regelingen.’ Over het effect van de korting is Walgemoet dik tevreden. ‘We hebben naar de jaren daarvoor bekeken. Dan zie je dat vrijwel niemand lager dan de wettelijke norm bouwde. Met ingang van de legeskorting ging men dat veel meer doen en ook in vergelijking met omliggende gemeenten zag je een significant effect.’

In 2017 kostten groene leges Enschede 500.000 euro, dit jaar is 300.000 euro beschikbaar, waarvan de helft op is. De criteria om in aanmerking te komen zijn inmiddels aangescherpt: een energieprestatiecoëfficiënt (EPC) van 0,2 levert geen korting meer op en een EPC van 0,0 levert geen 100 maar 50 procent korting. Gevolg is dat er minder beroep wordt gedaan op de regeling.

NIET DICHTTIMMEREN

Waar bouwen met een lage EPC tot een gegarandeerde korting leidde, waren de criteria verder open. Vrijstelling was mogelijk als een project ‘een belangrijke bijdrage levert aan verduurzaming van de gemeente Enschede’, aldus beleidsdocumenten. De gemeente wilde de beoordeling niet dichttimmeren. ►

Wie in Zwolle een superzuinige woning bouwt, krijgt 30 procent korting op de leges voor de omgevingsvergunning. De maximale korting bedraagt 3.000 euro. De regeling geldt vanaf 12 maart van dit jaar. Ook Zwolse eigenaren van monumenten die bijvoorbeeld zonnepanelen of dubbel glas willen plaatsen kunnen korting krijgen. Zwolle is niet de enige gemeente die met een legeskorting ingezetenen wil verleiden duurzamer te bouwen dan de wet verlangt. Houten doet het. Zeist, Emmen en Heemskerk doen het. En ook Oldenzaal, Alphen aan den Rijn en Den Haag, hoewel zo op het eerste gezicht geen twee kortingsregelingen hetzelfde zijn.

BURGERZAKEN IN STROOMVERSNELLING

WILT U
DOORBREKEN
MET TALENT?

☎ 088 - 0351512
🌐 aethon.nl/talent

HET MODERNE BURGERZAKEN

Digitalisering heeft een enorme impact op de dienstverlening aan burgers en daarmee ook op de afdeling Burgerzaken. Het vergt lef en leiderschap in het vinden van balans tussen het gewaardeerde ambacht en de modernisering van uw dienstverlening. Gemeenten die de impact van digitaliseren kennen en zich tijdig aanpassen, profiteren van de voorsprong op zowel de dienstverlening als goed werkgeverschap.

TALENT IS DE TOEKOMST

Aethon brengt al meer dan 200 afdelingen Burgerzaken in stroomversnelling. Wij ondersteunen met een flexibel inzetbare mix van ervaren young professionals en hoogopgeleide talenten. We dagen uit, leiden op en halen het beste uit talent dat bewust kiest voor uw gemeente. Zo beschikt u altijd over een passende capaciteit en de juiste competenties en vaardigheden in uw team.

IS UW DIENSTVERLENING TOEKOMSTBESTENDIG?

Bent u op zoek naar een energieke impuls op het KCC, de balie Burgerzaken, het webcare team of uw back office? Neem dan contact met ons op!

aethon.nl/talent

volg ons op:

‘In Enschede bleek dat grote projecten veel geld opslurpen’

‘Wij kunnen wellicht niet alles bedenken wat er op dit moment mogelijk is’, licht Walgemoet die aanpak toe. ‘Als je alleen een setje criteria vaststelt en een aanvraag voldoet dan niet, dan kun je ook belangrijke dingen missen.’ Maar de oogst is op dat gebied mager. ‘We hadden met name van bedrijven verwacht: die komen met innovatieve ideeën die grote bijdragen leveren aan onze duurzaamheidsdoelstellingen. Dat is niet gebeurd.’

Het succes van Enschede liet bij de VNG de telefoon rinkelen. ‘Wij kregen daarover veel vragen binnen van andere gemeenten: hoe zou je dat kunnen regelen?’, vertelt beleidsmedewerker Jacco Slomp van de VNG. ‘Dus hebben wij lokale heffingen beoordeeld op: wat zou je willen stimuleren? Is dat fiscaal-juridisch mogelijk? Kan het nu al? Wat zijn de voorwaarden?’ Uit die inventarisatie bleek dat gemeenten direct aan de gang kunnen met groene leges en de rioolheffing. Daarvoor heeft de VNG vervolgens een modelverordening opgesteld.

Dat de ene gemeente alleen particulieren vrijstelling geeft en ontwikkelaars en woningcorporaties niet, dat de ene gemeente maar voor twee maatregelen korting verleent en de andere voor een breed palet, dat de ene gemeente de korting staffelt naar prestatieniveau en de andere niet – Slomp vindt het niet vreemd. ‘Gemeenten hebben in de uitvoering van hun heffingen veel vrijheid. Het belangrijkste is dat ze aangeven waarom het niet onredelijk is dat ze het ene geval anders behandelen dan het andere.’ Willen ze het gelijkheidsbeginsel van gelijke monniken gelijke kappen niet

schenden dan moeten ze met een motivatie – een financiële prikkel om duurzaam gedrag te stimuleren – dat verschil rechtvaardigen. Of die rechtvaardigingsgrond uiteindelijk valide is, daar oordeelt uiteindelijk de belastingrechter over. Slomp heeft nog niet gezien dat deze zich over groene leges heeft uitgesproken.

GROENE PLUIM

Slomp heeft er geen zicht op hoe succesvol groene leges buiten Enschede zijn. ‘Kijk, de leges zijn ten opzichte van andere belastingen niet heel erg hoog. Maar wat volgens ons in de lokale heffingen wel een belangrijk aspect kan zijn, is de ‘groene pluim’. Als inwoner denk je goed gedrag te vertonen door een duurzame verbouwing van je huis. Dat is vaak een duurder verbouwing en dan moet je ook nog extra leges betalen. Als je als gemeente zegt: we gaan dat belonen, dan kan het waarderingseffect best groot zijn.’

Niet alle gemeenten lukt het zo’n pluim uit te delen. De gemeente Heemskerk heeft vanaf 1 augustus tot en met volgend jaar 120.000 euro gereserveerd om de legeskorting te financieren. ‘Op dit moment is één aanvraag voor groene leges in behandeling’, mailt de woordvoerder. Ook in Emmen loopt het nog niet echt goed. ‘Enkele initiatiefnemers komen in aanmerking’, mailt de woordvoerder. Emmen neemt niet de EPC als uitgangspunt, maar BENG (Bijna EnergieNeutrale Gebouwen). ‘BENG vraagt kortweg een andere benadering. Ook in de markt zijn nog niet alle bouwbedrijven hier klaar voor.’ De woordvoerder van de gemeente Zeist mailt

‘dat er een goed beroep gedaan wordt op de korting op de leges’, maar kan niet aangeven hoeveel van de jaarlijks gereserveerde 170.000 euro in 2018 al op is.

Wethouder Alida Renkema (CDA) van de gemeente Oldenzaal, waar particulieren in 2017 50 procent korting op de leges kregen als ze een EPC-waarde van 0,3 haalden, is tevreden over de resultaten. Vorig jaar werd er voor veertien woningen zo’n korting aangevraagd. ‘Weinig? Je moet aan de schaal van Oldenzaal denken. In 2016 had maar 10 procent van de nieuwbouwwoningen een EPC lager dan 0,3. In 2017 gaan we opeens naar 93 procent.’

Almelo geeft alleen particulieren korting. ‘Voor woningcorporaties en projectontwikkelaars zijn vaak andere regelingen van toepassing: de energie-investeringsaftrek, de VAMIL voor milieuvriendelijke technieken. Voor particulieren was er minder. We hebben ook geleerd van de ervaringen van de gemeente Enschede. Daar bleek dat grote projecten veel geld opslurpen.’ Renkema vindt de groene leges zo succesvol dat ze volgend jaar wil doorgaan.

Terwijl veel gemeenten in de weer zijn met groene leges vindt Enschede het tijd voor een nieuwe koers. Nu de landelijke EPC-norm wordt aangescherpt, wil de gemeente een lagere EPC verplichten. Omgevingsmanager Walgemoet: ‘We hebben een beroep gedaan op de Crisis- en herstelwet om eerder dan dat landelijk verplicht wordt naar de EPC-norm van 0,2 te gaan.’ Enschede hoopt volgende maand de nieuwe norm te verplichten. De legeskorting voor duurzame projecten zal dan komen te vervallen. ●

ADVERTENTIE

‘Van klein en bescheiden tot groots en meeslepend’

Mariel Nihien congrescoördinator

De Dag van de Stad
29 oktober Amersfoort

Voor de Jeugd Dag 2018
5 november Amsterdam

VNG Juridische 2-daagse 2018
5 en 6 november Arnhem

**Festival De Bedoeling -
Dienstverlening & Privacy in balans!**
14 november Apeldoorn

Dag van de Lokale Democratie
16 november Amersfoort

VNG-congres Gemeentefinanciën 2018
26 november s’-Hertogenbosch

VNG Bestuurdersdag en Buitengewone ALV
30 november Utrecht

Middag van Zorg en Veiligheid
3 december s’-Hertogenbosch

vngcongressen.nl